

LIBER ECCLESIASTES
AD VSVM DISCIPVLORVM
AVCTORE ECCLESIASTES
CONPOSITVM AARON GREEN

INDEX CAPITVLORVM

PRIMVM	II
SECVNDVM	III
TERTIVM	IV
QVARTVM	V
QVINTVM	VI
SEXTVM	VII
SEPTIMVM	VIII
OCTAVVM	IX
NONVM	X
DECIMVM	XI
VNDECIMVM	XII
DVODECIMVM	XIII

INCIPIT LIBER ECCLESIASTES

CAPITVLVM PRIMVM

¹Verba Ecclesiastes filii David regis
Hierusalem

²vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes van-
itas vanitatum omnia vanitas

³quid habet amplius homo de universo la-
bore suo quod laborat sub sole

⁴generatio praeterit et generatio advenit
terra autem in aeternum stat

⁵oritur sol et occidit et ad locum suum
revertitur ibique renascens

⁶gyrat per meridiem et flectitur ad
aquilonem lustrans universa circuitu per-
git spiritus et in circulos suos regreditur

⁷omnia flumina intrant mare et mare non
redundat
ad locum unde exeunt flumina revertun-
tur ut iterum fluant

⁸cunctae res difficiles non potest eas homo
explicare sermone
non saturatur oculus visu nec auris im-
pletur auditu

⁹quid est quod fuit ipsum quod futurum
est
quid est quod factum est ipsum quod
fiendum est

¹⁰nihil sub sole novum nec valet quisquam
dicere
ecce hoc recens est
iam enim praecessit in saeculis quae
fuerunt ante nos

¹¹non est priorum memoria sed nec eo-
rum quidem quae postea futura sunt
erit recordatio apud eos qui futuri sunt
in novissimo

¹²ego Ecclesiastes fui rex Israhel in
Hierusalem

¹³et proposui in animo meo quaerere et
investigare sapienter de omnibus quae
fiunt sub sole
hanc occupationem pessimam dedit
Deus filiis hominum ut occuparentur in
ea

¹⁴vidi cuncta quae fiunt sub sole
et ecce universa vanitas et afflictio spir-
itus

¹⁵perversi difficile corriguntur
et stultorum infinitus est numerus

¹⁶locutus sum in corde meo dicens
ecce magnus effectus sum et praecessi
sapientia omnes qui fuerunt ante me in
Hierusalem

¹⁷dedique cor meum ut scirem prudentiam
atque doctrinam erroresque et stulti-
tiam
et agnovi quod in his quoque esset labor
et afflictio spiritus

¹⁸eo quod in multa sapientia multa sit in-
dignatio
et qui addit scientiam addat et laborem

CAPITVLVM SECVNDVM

¹Dixi ego in corde meo vadam et affluam
deliciis et fruar bonis
et vidi quod hoc quoque esset vanitas

²risum reputavi errorem et gaudio dixi
quid frustra deceperis

³cogitavi in corde meo abstrahere a vino
carnem meam
ut animum meum transferrem ad sapien-
tiam devitaremque stultitiam
donec viderem quid esset utilemagnifi-
cavi opera mea aedificavi mihi et domos
plantavi vineas

⁵feci hortos et pomaria et consevi ea
cuncti generis arboribus

⁶et extruxi mihi piscinas aquarum ut irri-
garem silvam lignorum germinantium

⁷possedi servos et ancillas multamque fa-
miliam habui
armenta quoque et magnos ovium greges
ultra omnes qui fuerunt ante me in
Hierusalem

⁸coacervavi mihi argentum et aurum et
substantias regum ac provinciarum
feci mihi cantores et cantatrices et deli-
cias filiorum hominum
scyphos et urceos in ministerio ad vina
fundenda

⁹et supergressus sum opibus omnes qui
fuerunt ante me in Hierusalem
sapientia quoque perseveravit mecum

¹⁰et omnia quae desideraverunt oculi mei
non negavi eis
nec prohibui cor quin omni voluptate
frueretur et oblectaret se in his quae
paraveram
et hanc ratus sum partem meam si
uterer labore meo

¹¹cumque me convertissem ad universa
opera quae fecerant manus meae et ad
labores in quibus frustra sudaveram

vidi in omnibus vanitatem et afflic-
tionem animi
et nihil permanere sub sole.

¹²transivi ad contemplandam sapientiam
erroresque et stultitiam
quid est inquam homo ut sequi possit
regem factorem suum

¹³et vidi quia tantum praecederet sapien-
tia stultitiam quantum differt sapientis
oculi in capite eius stultus in tenebris
ambulat et didici quod unus utriusque
esset interitus

¹⁵et dixi in corde meo
si unus et stulti et meus occasus erit
quid mihi prodest quod maiorem sapi-
entiae dedi operam
locutusque cum mente mea
animadverti quod hoc quoque esset vani-
tas

¹⁶non enim erit memoria sapientis
similiter ut stulti in perpetuum
et futura tempora oblivione cuncta
pariter operient
moritur doctus similiter ut indoctus

¹⁷et idcirco taeduit me vitae meae vi-
dentem mala esse universa sub sole et
cuncta vanitatem atque adfflictionem
spiritus

¹⁸rursus detestatus sum omnem indus-
triam meam qua sub sole studiosissime
laboravi habiturus haeredem post me

¹⁹quem ignoro utrum sapiens an stultus
futurus sit et dominabitur in laboribus
meis quibus desudavi et sollicitus fui
et est quidquam tam vanum

²⁰unde cessavi renuntiavit quenam cum al-
ius laboret in sapientia et doctrina
et sollicitudine homini otioso quaesita
dimittit
et hoc ergo vanitas et magnum malum

²²quid enim proderit homini de universo
labore suo et afflictione spiritus qua

sub sole cruciatus est

²³cuncti dies eius doloribus et aerumnis
pleni sunt nec per noctem mente re-
quiescit

et haec non vanitas est

²⁴nonne melius est comedere et bibere
et ostendere animae suae bona de la-
boribus suis

et hoc de manu Dei est

²⁵quis ita devorabit et deliciis affluet ut
ego

²⁶homini bono in conspectu suo dedit
Deus sapientiam et scientiam et laeti-
tiam

peccatori autem dedit afflictionem et cu-
ram superfluam

ut addat et congreget et tradat ei qui
placuit Deo

sed et hoc vanitas est et cassa sollicitudo
mentis

CAPITVLVM TERTIVM

¹Omnia tempus habent et suis spatiis
transeunt universa sub caelo

²tempus nascendi et tempus moriendi
tempus plantandi et tempus evellendi
quod plantatum est

³tempus occidendi et tempus sanandi
tempus destruendi et tempus aedificandi

⁴tempus flendi et tempus ridendi
tempus plangendi et tempus saltandi

⁵tempus spargendi lapides et tempus col-
ligendi
tempus amplexandi et tempus longe fieri
ab amplexibus

⁶tempus acquirendi et tempus perdendi
tempus custodiendi et tempus abiiciendi

⁷tempus scindendi et tempus consuendi
tempus tacendi et tempus loquendi

⁸tempus dilectionis et tempus odii
tempus belli et tempus pacis

⁹quid habet amplius homo de labore suo

¹⁰vidi afflictionem quam dedit Deus filiis
hominum ut distendantur in ea

¹¹cuncta fecit bona in tempore suo et
mundum tradidit disputationi eorum
ut non inveniatur opus quod opera-
tus est Deus ab initio usque ad finem

¹²et cognovi quod non esset melius nisi
laetari et facere bene in vita sua

¹³omnis enim homo qui comedit et bibit et
videt bonum de labore suo hoc donum
Dei est

¹⁴didici quod omnia opera quae fecit
non possumus eis quidquam addere nec
auferre quae fecit Deus ut timeatur

¹⁵quod factum est ipsum permanet quod
abiit

¹⁶vidi sub sole in loco iudicii impietatem
et in loco iustitiae iniquitatem

¹⁷et dixi in corde meo
iustum et impium iudicabit Deus et
tempus omni rei tunc erit

¹⁸dixi in corde meo de filiis hominum
ut probaret eos Deus et ostenderet sim-
iles esse bestiis

¹⁹idcirco unus interitus est hominis et iu-
mentorum et aequa utriusque conditio
sicut moritur homo sic et illa moriun-
tur
similiter spirant omnia et nihil habet
homo iumento amplius cuncta subia-
cent vanitati

²⁰et omnia pergunt ad unum locum
de terra facta sunt et in terram pariter
revertentur

²¹quis novit si spiritus filiorum Ādam as-
cendat sursum et si spiritus iumento-
rum descendat deorsum

²²et deprehendi ut post se futura
cognoscat

CAPITVLVM QVARTVM

¹Verti me ad alia et vidi calumnias quae
sub sole geruntur et lacrimas innocen-
tium et neminem consolatore
nec posse resistere eorum violentiae
cunctorum auxilio destitutos

²et laudavi magis mortuos quam viventes

³et feliciorem utroque iudicavi qui nec-
dum natus est
nec vidit mala quae sub sole fiunt

⁴rursum contemplatus sum omnes labores
hominum et industrias animadverti pa-
tere invidiae proximi
et in hoc ergo vanitas et cura superflua
est

⁵stultus complicat manus suas et comedit
carnes suas dicens

⁶melior est pugillus cum requie quam
plena utraque manus cum labore et af-
flictione animi

⁷considerans repperi et aliam vanitatem
sub sole

⁸unus est et secundum non habet non fil-
ium non fratrem
et tamen laborare non cessat nec sa-
tiantur oculi eius divitiis nec recogitat
dicens
cui laboro et fraudo animam meam bonis
in hoc quoque vanitas est et afflictio pes-
sima

⁹melius est ergo duos esse simul quam
unum
habent enim emolumentum societatis
suae

¹⁰si unus ceciderit ab altero fulcietur
vae soli quia cum ceciderit non habet
sublevantem se

¹¹et si dormierint duo fovebuntur mutuo
unus quomodo calefiet

- ¹²et si quispiam praevaluerit contra unum
duo resistunt ei
funiculus difficile rumpitur
- ¹³melior est puer pauper et sapiens rege
sene et stulto qui nescit praevidere in
posterum
- ¹⁴quod de carcere catenisque interdum
quis egrediatur ad regnum
et alius natus in regno inopia con-
sumatur
- ¹⁵vidi cunctos viventes qui ambulant sub
sole cum adulescente secundo qui con-
surgit pro eo
- ¹⁶infinite numerus est populi omnium qui
fuerunt ante eum et qui postea futuri
sunt non laetabuntur in eo
sed et hoc vanitas et afflictio spiritus
- ¹⁷custodi pedem tuum ingrediens domum
Dei et appropinqua ut audias
multo enim melior est obedientia quam
stultorum victimae qui nesciunt quid
faciunt mali

CAPITVLVM QVINTVM

- ¹Ne temere quid loquaris neque cor tuum
sit velox ad proferendum sermonem
coram Deo
Deus enim in caelo et tu super terram
idcirco sint pauci sermones tui
- ²multas curas sequuntur somnia et in mul-
tis sermonibus inuenietur stultitia
- ³si quid vovisti Deo ne moreris reddere
displicet enim ei infideelis et stulta
promissio sed quodcumque voveris
redde
- ⁴multoque melius est non vovere quam
post votum promissa non reddere
- ⁵ne dederis os tuum ut peccare facias
carnem tuam neque dicas coram angelo
non est providentia
ne forte iratus Deus contra sermones tuos
dissipet cuncta opera manuum tuarum
- ⁶ubi multa sunt somnia plurimae sunt
vanitates et sermones innumeri
tu vero Deum time
- ⁷si videris calumnias egenorum et violenta
iudicia et subverti iustitiam in provincia
non mireris super hoc negotio
quia excelso excelsior est alius et super
hos quoque eminentiores sunt alii
- ⁸et insuper universae terrae rex imperat
servienti
- ⁹avarus non implebitur pecunia et qui
amat divitias fructum non capiet ex eis
et hoc ergo vanitas
- ¹⁰ubi multae sunt opes, multi et qui come-
dunt eas
et quid prodest possessori nisi quod cer-
nit divitias oculis suis
- ¹¹dulcis est somnus operanti, sive parum
sive multum comedat
saturitas autem divitis non sinit eum
dormire

¹²est et alia infirmitas pessima quam vidi
sub sole
divitiae conservatae in malum domini
sui

¹³pereunt enim in afflictione pessima
generavit filium qui in summa eges-
tatesicut egressus est nudus de utero
matris suae sic revertetur et nihil
auferet secum de labore suo

¹⁵miserabilis prorsus infirmitas quomodo
venit sic revertetur
quid ergo prodest ei quod laboravit in
ventum

¹⁶cunctis diebus vitae suae comedit in
tenebris et in curis multis et in
aerumna atque tristitia

¹⁷hoc itaque visum est mihi bonum
ut comedat quis et bibat et fruatur laeti-
tia ex labore suo quo laboravit ipse sub
sole
numero dierum vitae suae quos dedit ei
Deus
et haec est pars illius

¹⁸et omni homini cui dedit Deus divitias
atque substantiam
potestatemque ei tribuit ut comedat ex
eis et fruatur parte sua et laetetur de
labore suo
hoc est donum Dei

¹⁹non enim satis recordabitur dierum vi-
tae suae eo quod Deus occupet deliciis
cor eius

CAPITVLVM SEXTVM

¹Est et aliud malum quod vidi sub sole et
quidem frequens apud homines

²vir cui dedit Deus divitias et substantiam
et honorem et nihil deest animae suae ex
omnibus quae desiderat
nec tribuit ei potestatem Deus ut come-
dat ex eo sed homo extraneus vorabit
illud
hoc vanitas et miseria magna est

³si genuerit quispiam centum liberos et
vixerit multos annos et plures dies
aetatis habuerit et anima illius non
utatur bonis substantiae suae sepultur-
aque careat
de hoc ergo pronuntio quod melior illo sit
abortivus

⁴frustra enim venit et pergit ad tenebras
et oblivione delebitur nomen eius

⁵non vidit solem neque cognovit distan-
tiam boni et mali

⁶etiam si duobus millibus annis vixerit et
non fuerit perfruitus bonis
nonne ad unum locum properant omnia

⁷omnis labor hominis in ore eius
sed anima eius non implebitur

⁸quid habet amplius sapiens a stulto
et quid pauper nisi ut pergat illuc ubi est
vita

⁹melius est videre quod cupias quam
desiderare quod nescias
sed et hoc vanitas est et praesumptio
spiritus

¹⁰qui futurus est iam vocatum est nomen
eius
et scitur quod homo sit et non pos-
sit contra fortiorem se in iudicio con-
tendere.

¹¹verba sunt plurima multamque in dis-
putando habentia vanitatem

CAPITVLVM SEPTIMVM

- ¹Quid necesse est homini maiora se quaerere cum ignoret quid conducat sibi in vita sua
numero dierum peregrinationis suae et tempore quod velut umbra praeterit aut quis ei poterit indicare quod post eum futurum sub sole sit
- ²melius est nomen bonum quam unguenta pretiosa et dies mortis die nativitatis
- ³melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii
in illa enim finis cunctorum admonetur hominum et vivens cogitat quid futurum sit.
- ⁴melior est ira risu quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis
- ⁵cor sapientium ubi tristitia est et cor stultorum ubi laetitia
- ⁶melius est a sapiente corripui quam stultorum adulatione decipi
- ⁷quia sicut sonitus spinarum ardentium sub olla sic risus stulti
sed et hoc vanitas
- ⁸calumnia conturbat sapientem et perdet robor cordis illius
- ⁹melior est finis orationis quam principium
melior est patiens arrogante
- ¹⁰ne sis velox ad irascendum quia ira in sinu stulti requiescit
- ¹¹ne dicas
quid putas causae est quod priora tempora meliora fuere quam nunc sunt
stulta enim est huiusmodi interrogatio
- ¹²utilior est sapientia cum divitiis et magis prodest videntibus solem
- ¹³sicut enim protegit sapientia sic protegit pecunia
- hoc autem plus habet eruditio et sapientia quod vitam tribuunt possessori suo
- ¹⁴considera opera Dei quod nemo possit corrigere quem ille despexerit
- ¹⁵in die bona frui bonis et malam diem praecave
sicut enim hanc sic et illam fecit Deus ut non inveniatur homo contra eum iustas querimonias
- ¹⁶haec quoque vidi in diebus vanitatis meae
iustus perit in iustitia sua et impius multo vivit tempore in malitia sua
- ¹⁷noli esse iustus multum neque plus sapias quam necesse est
ne obstupescas
- ¹⁸ne impie agas multum et noli esse stultus
ne moriaris in tempore non tuo
- ¹⁹bonum est te sustentare iustum
sed et ab illo ne subtrahas manum tuam quia qui timet Deum nihil negligit
- ²⁰sapientia confortavit sapientem super decem principes civitatis
- ²¹non est enim homo iustus in terra qui faciat bonum et non peccet
- ²²sed et cunctis sermonibus qui dicuntur
ne accomodes cor tuum
ne forte audias servum tuum maledicentem tibi
- ²³scit enim conscientia tua quia et tu crebro maledixisti aliis
- ²⁴cuncta tentavi in sapientia
dixi sapiens efficiar et ipsa longius recessit a me
- ²⁵multo magis quam erat
et alta profunditas quis inveniet eam
- ²⁶lustravi universa animo meo

ut scirem et considerarem et quaerem
sapientiam et rationem
et ut cognoscerem impietatem stulti et
errorem imprudentium

²⁷et inveni amariorem morte mulierem
quae laqueus venatorum est et sagena
cor eius vincula sunt manus illius
qui placet Deo effugiet illam
qui autem peccator est capietur ab illa

²⁸ecce hoc inveni dixit Ecclesiastes unum
et alterum ut invenirem rationem

²⁹quam adhuc quaerit anima mea et non
inveni
virum de mille unum reperi
mulierem ex omnibus non inveni

³⁰solummodo hoc inveni
quod fecerit Deus hominem rectum et
ipse se infinitis miscuerit quaestionibus
quis talis ut sapiens est
et quis cognovit solutionem verbi

CAPITVLVM OCTAVVM

¹Sapientia hominis lucet in vultu eius et
potentissimus faciem illius commutabit

²ego os regis observo et praecepta iura-
menti Dei

³ne festines recedere a facie eius neque
permaneas in opere malo
quia omne quod voluerit faciet

⁴et sermo illius potestate plenus est
nec dicere ei quisquam potest
quare ita facis

⁵qui custodit praeceptum non experietur
quidquam mali
tempus et responsionem cor sapientis in-
telligit

⁶omni negotio tempus est et opportunitas
et multa hominis afflictio

⁷quia ignorat praeterita et futura nullo
scire potest nuntio

⁸non est in hominis potestate prohibere
spiritum
nec habet potestatem in die mortis
nec sinitur quiescere ingruente bello
neque salvabit impietas impium

⁹omnia haec consideravi et dedi cor meum
in cunctis operibus quae fiunt sub sole
interdum dominatur homo homini in
malum suum

¹⁰vidi impios sepultos qui etiam cum ad-
huc viverent in loco sancto erant
et laudabantur in civitate quasi iusto-
rum operum
sed et hoc vanitas est

¹¹etenim quia non profertur cito contra
malos sententia
absque timore ullo filii hominum pepe-
trant mala

¹²attamen peccator ex eo quod centies
facit malum et per patientiam susten-
tatur

ego cognovi quod erit bonum timentibus
Deum qui verentur faciem eius

¹³non sit bonum impion nec prolongentur
dies eius
sed quasi umbra transeant qui non ti-
ment faciem Domini

¹⁴est et alia vanitas quae fit super terram
sunt iusti quibus mala proveniunt quasi
opera egerint impiorum
et sunt impii qui ita securi sunt quasi
iustorum facta habeant
sed et hoc vanissimum iudico

¹⁵laudavi igitur laetitiam
quod non esset homini bonum sub sole
nisi quod comederet et biberet atque
gauderet
et hoc solum secum auferret de labore
suo in diebus vitae suae quos dedit ei
Deus sub sole

¹⁶et apposui cor meum ut scirem sapien-
tiam et intelligerem distentionem quae
versatur in terra
est homo qui diebus et noctibus somnum
non capit oculis

¹⁷et intellexi quod omnium operum Dei
nullam possit homo invenire rationem
eorum quae fiunt sub sole
et quanto plus laboraverit ad quaeren-
dum tanto minus inveniat
etiam si dixerit sapiens se nosse non po-
terit reperire

CAPITVLVM NONVM

¹Omnia haec tractavi in corde meo ut cu-
riose intelligerem
sunt iusti atque sapientes et opera eorum
in manu Dei
et tamen nescit homo utrum amore an
odio dignus sit

²sed omnia in futurum servantur incerta
eo quod universa aequae eveniant
iusto et impio bono et malo mundo et im-
mundo immolanti victimas et sacrificia
contemnti
sicut bonus sic et peccator ut periurus ita
et ille qui verum deierat

³hoc est pessimum inter omnia quae sub
sole fiunt quia eadem cunctis eveniunt
unde et corda filiorum hominum implen-
tur malitia et contemptu in vita sua et
post haec ad inferos deducentur

⁴nemo est qui semper vivat et qui huius
rei habeat fiduciam
melior est canis vivus leone mortuo

⁵viventes enim sciunt se esse morituros
mortui vero nihil noverunt amplius nec
habent ultra mercedem quia oblivioni
tradita est memoria eorum

⁶amor quoque, et odium, et invidiae simul
perierunt
nec habent partem in hoc saeculo et in
opere quod sub sole geritur

⁷vade ergo et comede in laetitia panem
tuum et bibe cum gaudio vinum tuum
quia Deo placent opera tua

⁸omni tempore sint vestimenta tua can-
dida et oleum de capite tuo non deficiat

⁹perfruere vita cum uxore quam diligis
cunctis diebus vitae instabilitatis tuae
qui dati sunt tibi sub sole omni tempore
vanitatis tuae
haec est enim pars in vita et in labore
tuo quo laboras sub sole

- ¹⁰quodcumque facere potest manus tua instanter operare
quia nec opus nec ratio, nec sapientia nec scientia erunt apud inferos quo tu properas
- ¹¹verti me ad aliud et vidi sub sole nec velocium esse cursum
nec fortium bellum nec sapientium panem nec doctorum divitias nec artificum gratiam
sed tempus casumque in omnibus
- ¹²nescit homo finem suum
sed sicut pisces capiuntur hamo et sicut aves laqueo comprehenduntur, sic capiuntur homines in tempore malo cum eis extemplo supervenerit
- ¹³hanc quoque sub sole vidi sapientiam et probavi maximam
- ¹⁴civitas parva et pauci in ea viri venit contra eam rex magnus et vallavit eam, exstruxitque munitiones per gyrum et perfecta est obsidio
- ¹⁵inventusque est in ea vir pauper et sapiens et liberavit urbem per sapientiam suam
et nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis
- ¹⁶et dicebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine
quomodo ergo sapientia pauperis contempta est et verba eius non sunt audita
- ¹⁷verba sapientium audiuntur in silentio plus quam clamor principis inter stultos
- ¹⁸melior est sapientia quam arma bellica et qui in uno peccaverit multa bona perdet

CAPITVLVM DECIMVM

- ¹Muscae morientes perdunt suavitatem unguenti
pretiosior est sapientia et gloria parva et ad tempus stultitia
- ²cor sapientis in dextera eius et cor stulti in sinistra illius
- ³sed et in via stultus ambulans cum ipse insipiens sit omnes stultos aestimat
- ⁴si spiritus potestatem habentis ascenderit super te
locum tuum ne demiseris quia curatio faciet cessare peccata maxima
- ⁵est malum quod vidi sub sole quasi per errorem egrediens a facie principis
- ⁶positum stultum in dignitate sublimi et divites sedere deorsum
- ⁷vidi servos in equis et principes ambulantes super terram quasi servos
- ⁸qui fodit foveam incidet in eam et qui dissipat sepem mordebit eum coluber
- ⁹qui transfert lapides affligetur in eis et qui scindit ligna vulnerabitur ab eis
- ¹⁰si retusum fuerit ferrum et hoc non ut prius
sed hebetatum fuerit multo labore excuetur et post industriam sequetur sapientia
- ¹¹si mordeat serpens in silentio nihil eo minus habet qui occulte detrahit
- ¹²verba oris sapientis gratia et labia insipientis praecipitabunt eum
- ¹³initium verborum eius stultitia et novissimum oris illius error pessimus
- ¹⁴stultus verba multiplicat
ignorat homo quid ante se fuerit et quid post se futurum sit quis ei poterit indicare

¹⁵labor stultorum affliget eos qui nesciunt
in urbem pergere

¹⁶vae tibi terra cuius rex puer est et cuius
principes mane comedunt

¹⁷beata terra cuius rex nobilis est et cuius
principes vescuntur in tempore suo ad
reficiendum et non ad luxuriam

¹⁸in pigritiis humiliabitur contignatio et in
infirmirate manuum perstillabit domus

¹⁹in risum faciunt panem et vinum ut epu-
lentur viventes
et pecuniae obediunt omnia

²⁰in cogitatione tua regi ne detrahas et in
secreto cubiculi tui ne maledixeris divi-
iti
quia et aves caeli portabunt vocem tuam
et qui habet pennas annuntiabit sen-
tentiam

CAPITVLVM VNDECIMVM

¹mitte panem tuum super transeuntes
aquas quia post tempora multa inuenies
illum

²da partem septem necnon et octo quia
ignoras quid futurum sit mali super ter-
ram

³si repletae fuerint nubes imbrem super
terram effudent
si ceciderit lignum ad austrum aut ad
aquilonem in quocumque loco ceciderit
ibi erit

⁴qui observat ventum non seminat
et qui considerat nubes numquam metet

⁵quomodo ignoras quae sit via spiritus et
qua ratione compingantur ossa in ventre
praegnantis
sic nescis opera Dei qui fabricator est om-
nium

⁶mane semina semen tuum et vespere ne
cesset manus tua
quia nescis quid magis oriatur hoc aut
illud
et si utrumque simul melius erit

⁷dulce lumen et delectabile est oculis
videre solem

⁸si annis multis vixerit homo et in his om-
nibus laetatus fuerit
meminisse debet tenebrosi temporis et
dierum multorum
qui cum venerint vanitatis arguentur
praeterita

⁹laetare ergo iuuenis in adolescentia tua
et in bono sit cor tuum in diebus iuven-
tutis tuae
et ambula in viis cordis tui et in intuitu
oculorum tuorum et scito quod pro om-
nibus his adducet te Deus in iudicium

¹⁰aufer iram a corde tuo et amove mali-
tiam a carne tua
adolescentia enim et voluptas vana sunt

CAPITVLVM DVODECIMVM

¹memento Creatoris tui in diebus iu-
ventutis tuae antequam veniat tempus
afflictionis et appropinquent anni de
quibus dicas
non mihi placent

²antequam tenebrescat sol et lumen et
luna et stellae et revertantur nubes post
pluviam

³quando commovebuntur custodes domus
et nutabunt viri fortissimi
et otiosae erunt molentes in minuto
numero et tenebrescent videntes per
foramina

⁴et claudent ostia in platea in humilitate
vocis molentis
et consurgent ad vocem volucris et ob-
surdescent omnes filiae carminis

⁵excelsa quoque timebunt et formidabunt
in via
florebit amygdalus impinguabitur lo-
custa et dissipabitur capparitis
quoniam ibit homo in domum aeterni-
tatis suae et circuibunt in platea plan-
gentes

⁶antequam rumpatur funiculus argenteus
et recurrat vitta aurea et conteratur hy-
dria super fontem et confringatur rota
super cisternam

⁷et revertatur pulvis in terram suam unde
erat et spiritus redeat ad Deum qui
dedit illum

⁸vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes et
omnia vanitas

⁹cumque esset sapientissimus Ecclesiastes
docuit populum et enarravit quae fe-
cerat
et investigans composuit parabolam mul-
tas

¹⁰quaesivit verba utilia et conscripsit ser-
mone rectissimos ac veritate plenos

¹¹verba sapientium sicut stimuli et quasi
clavi in altum defixi
quae per magistrorum consilium data
sunt a pastore uno

¹²his amplius fili mi ne requiras
faciendi plures libros nullus est finis
frequensque meditatio carnis afflictio est

¹³finem loquendi pariter omnes audiamus
Deum time et mandata eius observa
hoc est enim omnis homo

¹⁴et cuncta quae fiunt adducet Deus in iu-
dicium pro omni errato sive bonum sive
malum illud sit

EXPLICIT LIBER
ECCLESIASTES